

Nationaløkonomisk Forening.

Foreningens aarlige Generalforsamling afholdtes Torsdagen den 27. Oktober og aabnedes af Dirigenten, Overpostmester Petersen med følgende Udtalelse:

Der er vistnok Ingen mødt her i Dag uden at tænke paa det Tab, Foreningen har lidt, siden vi sidst vare samlede, ved Konferensraad Levys bratte Død. Han var nemlig voxet saaledes sammen med Foreningens Væren, at hans Bortgang maaske føles stærkere end hvilket som helst andet Medlems vilde blive følt, og det ligger derfor nær, at vi, forinden vi begynde paa vor Gerning, mindes ham med nogle Ord.

Han var traadt ind i Foreningen umiddelbart efter dens Stiftelse, efter Indbydelse af Bestyrelsen i Novbr. 1872 og valgtes til Medlem af Bestyrelsen i Oktb. 1875 samt til dennes Formand i 1877.

En stor Del af de Emner, der have været Genstand for Diskussion i Foreningen, ere fremkomne ved Initiativ fra hans Side, og navnlig har dette været Tilfældet med dem, der have vakt en saadan Opmærksomhed i videre Kredse, at de have givet Anledning eller medvirket til Indsættelsen af Statskommissioner, saasom Møntforandringen, Sparekasseordningen og derefter, følg-

ende Lovforslag, endvidere af Alderdomsforsørgelsen, den økonomiske Situation, i hvilken han forudsagde det almindelige Prisfald, navnlig for Korn og andre Landmandsprodukter.

Der er neppe noget af Foreningens Medlemmer, der hyppigere end Levy tog Del i Diskussionen, og man hørte ham altid med Interesse. Han var uddannet i Livets Skole; i de forskellige Stillinger, i hvilke han havde arbejdet, havde han med sin klare Forstaaelse og sunde Blik faaet en Indsigt i økonomiske Forhold, som kun faa andre, hvorfor han i Diskussionen kunde udtale sig med en Overbevisnings Styrke, som gjorde Virkning. Hertil kom, at man havde Følelsen af, at han talte fra et fuldstændig uegennyttigt Standpunkt, hvilket i Forbindelse med den Sanddruhed, der var over hans hele Færd, yderligere forøgede Vægten af hans Udtalelser.

Man hørte ham derfor gerne, og det saameget mere, som han altid var maadeholden og taktfuld i sin Optræden, og jeg tør sige med Bestemthed, at han aldrig har saaret nogen med sin Udtalelse. Det var disse Egenskaber, der bidrog til at det senest afholdte skandinaviske nationalekonomiske Møde, hvis Ledelse var i hans Hænder, løb af paa en saa smuk Maade.

Senere har desværre hans svækkede Sundhed lagt ham Hindringer i Vejen for at virke saameget som tidligere for forskellige økonomiske Spørgsmaal, der laa ham paa Sinde, og det er mig bekendt, at deriblandt indtog Spørgsmaalet om en Alderdomsforsørgelse af Arbejdsklassen en fremragende Plads. I flere Aar har han anvendt ikke ubetydelige Midler for at erhverve statistiske Oplysninger til Grundlag for Behand-

lingen af dette. Spørgsmaalet var Genstand for Diskussion her for et Par Aar siden, men Levy var desværre ved Sygdom forhindret i at være tilstede; jeg havde ønsket Mødet fortsat for at faa det store Spørgsmaal yderligere drøftet, men hans Helbred tillod ham ikke i længere Tid at give Møde og Sagen var da skredet saa vidt paa Rigsdagen, at det ikke vilde have været passende yderligere at diskutere den her. Jeg kan kun sige, at Levy havde en anden Plan for Ordningen end den, der er vedtaget ved den nugældende Alderdomsforsørgelseslov.

Næst hans nærmeste Familie og det Pengeinstitut, i hvis Ledelse han havde en væsentlig Andel, er der næppe nogen Kreds, i hvilken han vil blive savnet saa meget som i vor. Vi ville derfor Alle bevare ham i kær Erindring og mindes ham med Tak for hvad han har virket her for en frugtbringende Diskussion af flere væsentlige Samfundsspørgsmaal; til denne Tak venter jeg alle Tilstedeværende ville slutte sig.

De Tilstedeværende viste deres Tilslutning ved at rejse sig.

Efter at Regnskabet derefter var fremlagt og godkendt, valgtes til Medlemmer af Bestyrelsen ved Genvalg d'Herrer Prof. Falbe Hansen, Grosserer O. B. Muus, Overpostmester H. G. Petersen og Prof., Dr. Will. Scharling. Som nyt Medlem indvalgtes Kontorchef Rubin.

Derefter gav Overpostmester Petersen de foran aftrykte Meddelelser om Verdenspostforeningen

og Kontorchef Rubin de ligeledes foran aftrykte Meddelelser om Befolkningstilvæksten i København i de sidste Aar.

Dirigenten meddelte paa Mødet en til Foreningen (ved Kontorchef Rubin) indsendt Indbydelse til at yde Bidrag til et Legat, der agtes oprettet til Minde om den afdøde berømte Nationaløkonom Emile de Laveleye, et Legat ved hvis Hjælp der fra Tid til anden agtes uddelt Belønninger for de bedste Besvarelser af udstedte internationale Prisopgaver. Paa et Bestyrelsesmøde, der afholdtes efter Mødet, og hvori forskellige af Foreningens Medlemmer deltog, vedtoges det, at Nationaløkonomisk Forening skulde tilsende »*la fondation Emile de Laveleye*» 100 Francs.

I Foreningens Møde den 6te December 1892 indledede Prof. Dr. Will. Scharling en Diskussion om den af Københavns Magistrat foreslaaede Huslejeskat.

Professor Dr. Will. Scharling: Taleren vilde forudskikke den Bemærkning, at hans Opgave ikke var at træde i Skranken for den foreslaaede Skat, men kun at lægge et objektivt Grundlag for Diskussionen.

Det givne Udgangspunkt var dette, at Københavns Kommune i høj Grad trængte til forøgede Indtægter, hvilket tydelig fremgaar af nogle faa Tal. Den samlede Udgift er i Perioden 1879—89 stegen fra 5,340,000 Kr. til 8,600,000 Kr. d. v. s. med $3\frac{1}{4}$ Million Kr. eller 61%. Denne betydelige Stigen hænger naturligvis nøje sammen med Byens Udvidelse; men den aarlige Udgift er ogsaa stegen ret betydeligt — i den nævnte

Periode fra 23 Kr. 40 Øre til 28 Kr., d. v. s. med 18 % pro persona. Denne Stigning, som har fortsat sig efter 1889, skyldes navnlig de stadig større Krav, der stilles til Kommunens Kasse af Skolevæsenet (Stigning 1879—89: 99%), Fattigvæsenet (64%), Gældens Forrentning (90%) Politivæsenet (50%) og Hospitalsvæsenet (67%). Heldigvis har i en længere Periode Indtægterne nogenlunde kunnet holde Skridt med Udgifterne; men dette er næppe Tilfældet mere. Det foreliggende Budget for 1893 viser saaledes en Stigning paa Udgiftssiden imod det foregaaende Aars Regnskab af ca. 1 Million Kroner, medens Indtægterne næppe kunne ventes at ville forøges med mere end ca. 2 á 300,000 Kr. Alderdomsforsørgelsen vil alene paaføre Kommunen en Udgift af ca. $\frac{2}{3}$ Mill. Kr. — Naar vi nu staa overfor dette Misforhold mellem Indtægter og Udgifter, kunde man spørge om det da ikke var muligt at indskrænke Udgifterne. Men hertil maatte Taleren svare, at Budgettet i Virkeligheden havde Karakteren af et Normalbudget; Størrelsen af de fleste Udgiftsposter var efter deres Natur given, og efter Talerens egne Erfaringer fra Budgetudvalget var det egentlig kun lige overfor en enkelt Post, nemlig Brolægningvæsenet, at man havde nogenlunde frie Hænder. — Det var altsaa givet, at Kommunen maatte skaffe sig større Indtægter; men man kunde spørge, om dette ikke kan ske uden at gaa til en Forøgelse af Beskatningen. Hertil maatte svares nej; thi vel driver Kommunen Erhvervsvirksomhed, og saadanne Virksomheder bør give et passende Udbytte, men det vilde være ganske urigtigt at drive dem paa en saadan Maade, at de bleve væsentlige Indtægtposter. I de forenede Handelsforeningers Adresse var der i disse Dage allerede

talt om en Belysningsskat, saa meget videre turde man næppe gaa i den Retning. — Det bliver dernæst et Spørgsmaal, om den imødesete Underbalance var af en saadan Natur, at man maatte skride til permanente Foranstaltninger; i saa Henseende maatte det erindres, at en eventuel Gennemførelse af Loven om en mellemkommunal Beskatning vilde kunne give i alt Fald delvis Dækning for Underbalancen. Taleren mente dog, at selv om vi fik en mellemkommunal Beskatning — og Udsigterne hertil ere i alt Fald for Øjeblikket tvivlsomme —, vilde der næppe herved kunne skaffes varig Dækning for Kommunens fremtidige Underskud. Taleren havde dog været tilbøjelig til at tro, at man burde afvente den interkommunale Beskatningslovs Skæbne og i Øjeblikket nøjes med at indføre Palliativforanstaltninger. I Overensstemmelse hermed og under Hensyn til, at Loven af 1861 havde fixeret saavel Ejendomsskatterne som det Maximum, Indkomstskatten ikke maatte overskride 3%, havde Taleren i Rigsdagen foreslaaet at gaa til en Forhøjelse af begge. Det maatte nemlig erkendes, at en ensidig Forhøjelse af Indkomstskattens Procent havde sine store Betænkeligheder. For at naa en Merindtægt af ca. 800,000 Kr., maatte man gaa til 4%, og fra de fleste Sider har man erkendt det lidet ønskelige heri. Det er bekendt, at lige saa fortræffelig en Indkomstskat er i theoretisk Henseende, lige saa vanskelig er den at gennemføre i Praxis, og denne Bemærkning finder særlig Anvendelse paa den københavnske Indkomstskat, som jo skærer alle Indtægter over én Kam. Vil man skride til en Forhøjelse af Indkomstskattens Procent, maa Loven underkastes en gennemgribende Revision, — men dette vilde næppe kunne ske

i Løbet af kort Tid. Naar det af Magistraten var gjort gældende, at Loven af 1861 ikke er gaaet ud fra et bestemt Forhold mellem Ejendomsskatterne og Indkomstskatten, var dette maaske nok rigtigt; men paa den anden Side maatte det erindres, at Forholdene i de forløbne 30 Aar have forrykket sig betydeligt: medens Ejendomsskatternes Beløb saaledes ved fortsat Bebyggelse er steget fra 1,400,000 Kr. til 3,300,000 Kr., er Indkomstskatten stegen fra 680,000 Kr. til 2,400,000 Kr. og i det hele taget udgøre de personlige Skatter, som i 1861 indbragte en Tredjedel af Indtægten, nu godt og vel Halvdelen af denne. Det maatte ogsaa erindres, at man efterhaanden i Tidernes Løb har forandret Principerne og Basis for de kommunale Skatter: før 1812 vare de faste Ejendomme Basis; 1812 gik man over til at søge Dækning særlig hos de Næringsdrivende; efter 1862 har man beskattet alle lige efter Indkomst. Det er nu et Spørgsmaal, om det var et rigtigt Princip, man begyndte paa i 1861, om Indkomsten bør være den eneste Basis for kommunal Skat. Det maa jo dog erkendes, at en meget stor Del af de kommunale Udgifter i særlig Grad komme dels Grundejerne og dels de Næringsdrivende tilgode; den Anskuelse er derfor begyndt at komme frem, at man paa en eller anden Maade ved Siden af Indkomstskatten bør genoptage Næringskatten. At de Forretningsdrivende vilde protestere herimod, er naturligt, og de forenede Handelsforeningers Adresse peger da ogsaa paa andre Udveje, saaledes Luxus-skatte og en Beskatning af Aktieselskaber. Hvad Luxus-skatte angaar, maa det erindres, at saadanne som oftest ere meget lidet indbringende. Hundeskattens Forhøjelse gav kun en Merindtægt af ca. 12—14000 Kr.

En videre Gennemførelse af Hesteskatten vilde være vanskelig og det eventuelle større Udbytte heraf vilde utvivlsomt kræves forbeholdt den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse. Skat paa Pianoforter har ogsaa sine Vanskeligheder; skal den indbringe noget betydeligt, kan man ikke blive staaende ved en Beskatning af de nye Instrumenter, der udgaa fra Værkstederne, men man maa ogsaa medtage de alt i Brug værende, saaledes at Husundersøgelse næppe vil kunne undgaaes. Selv om man kunde se bort fra, at Pianoforter ofte ere Erhvervsmidler, kunde man med Rette spørge, hvorfor denne Kunstnydelse særlig skal beskattes fremfor andre. Der var endelig foreslaaet Beskatning af Cycler; Taleren, der i Rigsdagen stærkt havde paatalt deres Misbrug, ansaa imidlertid Cyclerne, naar de ikke misbrugtes til Gene for de Vejfarende, for et saa godt og hensigtsmæssigt Befordringsmiddel, at det vilde være urigtigt at beskatte Brugen af dem. Hvad dernæst angik Beskatning af Aktieselskaber, da anbefalede en saadan sig vel fra det Synspunkt, at det er vanskeligt at oplyse, hvilken Indtægt en Mand har som Aktionær; men dette gælder om saa mange andre Arter af Indtægter. Det maatte ikke overses, at her ubetinget blev Tale om en Dobbeltbeskatning; man maatte for at undgaa denne i al Fald give Aktionæren Ret til at kræve sig fritagen for Beskatning af den Indtægt, der allerede ramtes af Skatten paa Aktieselskabet. Iøvrigt maatte man ogsaa blive betænkelig med Hensyn til denne Sag, naar man erindrede, at i de to sidste Aar havde 31 danske Aktieselskaber intet Udbytte givet og en halv Snes andre kun 2—3%, samt at det gennemsnitlige Udbytte kun er ca. 5%.

vilde Taleren anbefale at nøjes med en Beskatning af Overskuddet ud over den almindelige Obligations-Rente efter den tyske Indkomstskats Mønster.

Med alle disse Betæneligheder in mente har man fremsat Forslaget om en Huslejeskat. Til Fordel for en saadan kan det strax anføres, at den er let at opkræve. Dernæst vil den danne et passende Supplement og Korrektiv til Indkomstskatten. Det er givet, at Indkomstskatten hviler forholdsvis stærkest paa de faste Indtægter, svagest paa de Næringsdrivende, som ofte ikke en Gang selv se sig i Stand til at konstatere deres Indtægt. Ser man paa Resultaterne af Københavns Indkomsskat, er det utvivlsomt, at mange ikke rammes rettelig af denne Skat. I 1890 fandtes der i København 75,000 Husstande foruden et stort Antal enligt boende Personer, »Logerende« (i 1880: 20,000); man vilde saaledes kunne regne, at et Antal af 80—90,000 Personer vilde kunne falde ind under en Indkomstskat, medens det faktiske Resultat er, at kun ca. 45,000 antages at være skattepligtige, d. v. s. have en Indtægt af over 800 Kr. Dette tyder paa, at man ved Gennemførelsen af Loven af 1861 er kommen til at se noget fejlagtigt paa Indkomstskatten som Skattebasis. Huslejeskatten vil jo ramme alle Skatteborgere, men i et andet Forhold end Indkomstskatten; navnlig vil den komme til at hvile forholdsvis stærkest paa de Forretningsdrivende; dette kan ses baade som en Ubillighed og som en Fordel. Det vil i alt Fald ses, at Skatten tilige faar en Slags Mellemlig karakter mellem personlige Skatter og Ejendomskatter, idet den ofte vil komme til at hvile paa Ejerne, naar disse have Monopol paa Lejlighedernes Beliggenhed; og for saa vidt dette bliver

Tilfældet, vil Skatten i særlig Grad ramme de Besiddere, der have nydt mest godt af Konjunkturerne. Endelig vil Huslejeskatten delvis være en Skat paa Udenbysboende. for saa vidt disse have Forretningslokaler i Byen; og herved afhjælpes formentlig en stor Ubillighed. — Imod Huslejeskatten kan da omvendt fra et vist Synspunkt anføres, at den er en delvis Genoptagelse af Næringsskattens Princip. En vægtigere Indvending er dog den, at Skatten vil ramme de Familjer haardest, der tælle det største Antal Medlemmer men herpaa kan der raades Bod ved at indrømme Afdrag i Skatten efter Familjernes Størrelse; det var efter Talerens Mening en Fejl ved Magistratens Forslag, at det knyttede Lempelsen til Indkomstskatten istedenfor til Huslejeskatten.

Professor Falbe Hansen maatte give Professor Scharling Ret i, at Kommunen nødvendigvis maatte skaffe sig større Indtægter. Der var altsaa kun Tale om at vælge imellem forskellige Skatter. Med Hensyn til Huslejeskatten var Taleren af den Mening, at Ulemperne ved denne vare større end Fordelene. Man kunde dele Ulemperne i de, der kunne ændres og de, der ikke kunne ændres. Blandt de første havde allerede Prof. Scharling nævnt den Ulempe, at Skatten vilde komme til at hvile haardest paa de største Familjer, hvilken Ubillighed der dog kunde raades Bod paa ved at moderere Skatten efter Familjens Størrelse. Dernæst var det en Ulempe, at Skatten vilde komme til at hvile uforholdsmæssig haardt paa Mellemlassen. Arbejdsklassen vilde næppe blive berørt af Skatten, og de Skatteborgere, der have de største Indtægter vilde slippe meget let, da Udgifterne til Husleje ikke voxer proportionalt med Ind-

tægtens Størrelse. Den herved fremkomne Ubillighed vilde ligeledes i alt Fald delvis kunne fjærnes ved at gøre Skatten degressiv til den ene Side og progressiv til den anden. Taleren betragtede det dernæst som en Ulempe ved Huslejeskatten, at den for en stor Del kom til at virke som en Næringsskat. Professor Scharling havde maaske Ret i, at det var uheldigt, at man i sin Tid var kommen bort fra Næringsskatternes Princip; men selv om man ikke har en Næringsskat saa vilde dog Huslejeskatten blive en meget uheldig Form for en Næringsskat, idet den vilde beskatte efter Forretnings-Lokalernes Størrelse og ikke efter den Indtægt, Forretningen afkastede. Ogsaa denne Ulempe kunde man maaske komme ud over, man kunde jo stryge hele den Del af Skatten, der virker som Næringsskat eller dog begrænse den stærkt. — Men dernæst havde Huslejeskatten Ulemper af principiell Natur, som ikke lod sig ændre. Skatten var en Udgiftsskat, en Forbrugsskat; ved saadanne bør saa vidt muligt kun det skadelige rammes, men Husrum maatte siges at være et meget gavnligt Forbrug. Dernæst maatte det erindres, at Skatten utvivlsomt for en Del vilde blive væltet over paa Grundejerne. Det vil i Fremtiden (efter hvad Theorien lærer os, og i Længden vil den vel nok trænge igennem trods den Gnidningsmodstand, der er tilstede i det virkelige Liv) komme til at stille sig saaledes, at Lejerne i de gunstigst beliggende Dele af Byen intet ville komme til at betale af denne Skat; Ejerne ville paa Grund af Bygningernes Monopolværdi komme til at bære hele Byrden. I de daarligste Kvarterer, i Byens Udkant vilde derimod Lejerne komme til at bære det Meste af Huslejeskatten, og dette er en stor Uretfærdig-

hed. — Det var ikke ubilligt, at Husejerne kom til at bære en Del af Skatten, men den Omvæltning, der fandt Sted efter denne Lov, var en aldeles irrationel Beskatning af Husejerne, hvorfor skulde ikke Husejerne i Byens Udkant ogsaa have deres Del af Skatten? men det vilde de ikke faa efter denne Lov, og i Modsætning til Prof. Scharling mente Taleren, at i Byens periferiske Dele, havde Grundejerne i deres gode Tid tjent særligt ved Konjunkturerne; dette Spørgsmaal var det dog ikke let at komme til Bunds i; der trængtes her til en statistisk Undersøgelse. — Taleren hævdede altsaa, at Huslejeskatten havde saa store Ulemper, at man ikke burde tage sin Tilflugt til den, naar det ikke var strengt nødvendigt. Kunde man da ikke ved andre Midler opnaa Dækning for Underbalancen? Man klager med Rette over, at de store Indtægter ikke blive tilstrækkelig beskattede ved den bestaaende Indkomstskat; nu var her jo en fortræffelig Lejlighed til at afhjælpe denne Ubillighed ved enten at lægge en Tillægsskat paa Formuen eller gøre Indkomstskatten progressiv. Saadanne Foranstaltninger vilde være retfærdige, og de kunne indbringe ret betydeligt. Man har indvendt, at de praktiske Vanskeligheder ere uovervindelige; men Taleren vilde henvise for Formueskattens Vedkommende til de norske Kommuner og for Progressions Vedkommende til adskillige danske Købstæder; man maatte vel ogsaa i København kunne anvende en af disse Beskatningsformer. Man har vel herimod indvendt, at Formueskat eller Progression vilde bevirke, at de velstaaende Skatteborgere vilde flytte til Nabokommunerne, navnlig til Frederiksberg; Taleren havde i sin Tid hørt den samme Indvending blive fremført imod en Forhøjelse

af Skatten paa Frederiksberg; de velstaaende Skatteborgere, blev der sagt, vilde flygte til København, hvis man satte deres Skat op i Frederiksberg Kommune. Hvis nu København og Frederiksberg Kommuner bleve enige om samtidig at indføre en Tillægsskat af den omtalte Art, da vilde man ikke behøve at frygte for nogen Udvandring i større Maalestok til Frederiksberg; Forholdene overfor Lyngby Kommune kendte Taleren ikke. Man kunde imidlertid ikke blive staaende ved Foranstaltninger af den nys omtalte Art; Retfærdigheden krævede, at en Forhøjelse af den personlige Skat ledsagedes af et tilsvarende Tillæg til Ejendomsskatterne dette vilde utvivlsomt ogsaa være i Overensstemmelse med det Princip, der ligger til Grund for Loven af 1861. Hvorledes skal man da ramme de faste Ejendomme? Formentlig rettest ved at beskatte Grundrenten. Man havde indvendt, at en Grundrenteskat vilde konfiskere en Del af Ejendommens Værdi; dette var rigtigt; men Taleren mente ogsaa, at man burde nøjes med at beskatte den fremtidige Grundrente og saaledes tage en Del af den Værdi, der vil komme til Existens ved den fremtidige Udvikling. Dette kunde f. Ex. ske paa den Maade, at man nu vurderede alle faste Ejendomme, ogsaa de ubebyggede Grunde, og derefter vurderede dem paany efter f. Ex. 5 Aars Forløb og tog f. Ex. 10 pCt. af den Værditilvæxt, der ikke skyldtes Bygningernes Forbedring eller Udvidelse, og saaledes fremdeles hver 5te eller 10de Aar. Naar Værdien af de faste Ejendomme i Øjeblikket ere lave, er det netop et betimeligt Øjeblik til Indførelsen af en saadan Grundrentebeskatning. Den fremtidige Værdistigning, man vilde beskatte, skyldes Kommunen og Konjunkturerne og ikke Per-

sonerne. En saadan Grundrenteskat vilde kunne indbringe betydelige Beløb; hvis man i 1873 havde gennemført et Forslag om en lignende Beskatningsændring, der den Gang fremkom, hvilke store Summer vilde da ikke allerede være indgaaede i Kommunens Kasse, medens disse nu ere ligesom kastede i Grams til Kreti og Pleti, der tilfældigvis nu ere Ejere af de Grunde, der steg saa stærkt i Værdi i de gode Aar.

Grosserer Muus: Det var af Vigtighed at gøre sig klart, hvilke Udgiftsposter der fortrinsvis havde medført det tilstedeværende Misforhold i Budgettet. Det var da navnlig de tre store Konti: Skolevæsenet, Hospitalsvæsenet og Fattigvæsenet; den samlede Udgift paa disse Konti var i 1870: 1,280,000 Kr., 1880: 2,260,000 Kr., 1890: 3,674,000 Kr. og ifølge Budgettet for 1893: 4,936,000 Kr. Forøgelsen 1870—90 var altsaa 300 pCt., medens Befolkningen er forøget med 72 pCt., Forøgelsen 1870—93 var 400 pCt. (Befolkningstilvæksten 80 pCt.). Spurgte man nu om Kommunen kunde formindske sine Udgifter, maatte man svare nej. De stærkt voxende Udgifter til Skolevæsenet vare kun en naturlig Følge af Børnetallets Forøgelse; den gennemsnitlige Udgift pr Elev havde derimod i de sidste 15 Aar været omtrent konstant (ca. 50 Kr.). Overfor Hospitalsvæsenet var man i Lægernes Vold, og overfor Fattigvæsenet var man ikke mindre hjælpeløs. Det var altsaa givet, at der maatte skaffes større Indtægter. Der var da to Spørgsmaal, som man ikke maatte sammenblande: Hvad er det bedste? og hvad kunne vi faa? Med Hensyn til en eventuel Forhøjelse af Indkomstskatten, da maatte Tale- ren hævde, at heldige Virkninger af en saadan vare betingede af Gennemførelsen af Loven om mellemkommunal

Beskatning. Det lod sig ikke gøre at basere et Budget paa Indtægter, som man ikke var sikker paa at faa, og Taleren følte sig overbevist om, at Faren for Udvandring af de store Skatteydere var overhængende, hvis man uden at have en interkommunal Beskatningslov gennemførte en Progression af Indkomstkatten eller en Formueskat. Lignende Bemærkninger gjaldt Grundskatten; Skatteobjektet var for usikkert, for variabelt. Gennem Luxusskatter mente Taleren ikke at der kunde tilvejebringes tilstrækkelig store Indtægter. — Selv om man imidlertid ikke kunde dele Talerens Bekymringer med Hensyn til de nævnte Skatter, maatte man stille sig det andet Spørgsmaal: hvad kunne vi faa? Og her maatte Taleren da navnlig pointere, at Chancerne for at faa en Lov om Indkomstkattens Forhøjelse i Øjeblikket vare meget smaa. — Huslejeskatten havde naturligvis — som enhver Skat — sine Mangler, men den havde navnlig én stor Fordel: at den breder sig til flere Sider, optræder under flere Faser. I det hele og store vilde Huslejeskatten ramme Indtægterne efter deres Størrelse. Men dernæst vilde Skatten jo blive noget af en Næringsskat; dette var vel en farlig Egenskab ved Skatten, fordi der deri indeholdes en Fare for Uretfærdigheder; men det var tillige et stort Fortrin, thi det maatte erkendes, at de Næringsdrivende — navnlig de, der anvende en stor Mængde Arbejdere — paaføre Kommunen store Udgifter. Det maatte endelig fremhæves som en Fordel, at Huslejeskatten vilde bidrage til at udjævne Arealskattens Uretfærdigheder; de Forretningsdrivende, der anvendte meget store Lokaler, vilde ofte kunne vælte Skatten over paa Ejerne, og dette var rigtigt. Arealskattens Uretfærdighed bestod deri, at den

rammer alle lige, men dette vilde Huslejeskatten raade Bod paa. De $\frac{7}{10}$ af Københavns Borgere vilde have mest Fordel af Huslejeskatten, medens kun de $\frac{3}{10}$ vilde være bedre tjente med en Formuesskat. Med Hensyn til § 8 i Magistratens Forslag maatte Taleren sige, at den rummede meget, men det var med Rette gjort gældende under Borgerrepræsentationens Forhandlinger, at denne § burde præciseres nærmere. — Huslejeskatten havde sine Farer, men saas der hen til Kommunens Tilstand og til Kravene fra de mindre velstillede Borgere, maatte det erkendes, at denne Skat havde mange Egenskaber, der gjorde den egnet til, naar den opkræves med 4 pCt. at yde et godt og retfærdigt Supplement til de bestaaende Skatter.

Efter Udtalelser af Kontorchef Rubin (se nedenfor, Pag. 565) gjorde Grosserer Muus opmærksom paa, at der i de af ham anførte Summer, som medgik til Skole-, Hospitals- og Fattigvæsenet, ikke var medindbefattet Udgifter til Opførelse og Forrentning af Bygninger.

Landstingsmand Knudsen havde et Indtryk af at naar flere Talere her havde forsvaret Huslejeskatten, havde de dog kun forsvaret den som et nødvendigt Onde. Taleren kunde ikke slutte sig til dem, der forsvarede Skatten. To Ting maatte man først og fremmest tilstræbe: progressiv Beskatning og mellemkommunal Beskatning; men hvis Huslejeskatten blev gennemført, vilde Løsningen af de to nævnte Opgaver let blive skudt ud i en uvis Fremtid. Dette var for Taleren nok til ikke at synes om den foreslaede Skat.

Overretssagfører Wulff kunde ikke give Rubin Ret i, at Huslejeskatten var en god Forbrugsskat. Brugen af Husrum var et saare gavnligt Forbrug, og baade af

sanitære og moralske Hensyn var det urigtigt at beskattede dette Forbrug. Men ogsaa som Næringsskat betragtet havde Skatten store Fejl. Navnlig Detailhandlerne vilde lide under Skattens Uretfærdighed. Selv om man fastslog et bestemt Forhold mellem Lejeskatten og Indkomstskatten, vilde det være urigtigt at komme ind paa Indførelsen af Næringsskatter. Det Princip, hvorpaa Loven af 19. Febr. 1861 hviler, er gaaet saaledes over i Folks Bevidsthed, at det ikke kan forsvares at bryde det. Iøvrigt sluttede Taleren sig til de Udveje, der vare paapegede af Falbe Hansen.

Grosserer Muus bemærkede til Wulff, at Lejeskatten vilde blive saa lille, at der næppe var Fare for sundhedsfarlige Indskrænkninger af Boligerne.

Grosserer Neiiendam havde ingen Tro til, at Huslejeskatten vilde blive gennemført, og selv om det skete, vilde den ikke kunne indbringe tilstrækkeligt. Taleren sluttede sig til de af Landstingsmand Knudsen fremførte Betragtninger.

Dirigenten afsluttede derefter Diskussionen med den Bemærkning, at de væsentligste Indvendinger, der vare gjorte mod den foreslaaede Skat vare — bortset fra en ny Matrikulering af Bygningsgrundene eller Fastsættelsen af en Grundrente — at Indførelsen af en progressiv Indkomstskat og af en interkommunal Skatte-regulering derved let vilde blive skudt ud i ubestemt Tid. Hvis nu en Lov om Huslejeskatten imidlertid blev ligesom Indkomstskatloven — efter at have modtaget Ændringer i Overensstemmelse med det i Aften fremførte — betegnet som en Suppleringskattelov, hvilken Kommunen bemyndigedes til at benytte indtil et vist Procentbeløb af Huslejen, naar den ved andre Indtægter

ikke var i Stand til at dække sine Udgifter, vilde der neppe kunne være Betænkelighed for Kommunalbestyrelsen ved at anbefale den indført; thi Frygten for at de anførte Skatteforandringer derved skulde lide en Hensygnen, vilde da svækkes. — Om en progressiv Indkomstskat ellers i Almindelighed kunde være at anbefale, saa maatte den dog af nærliggende Grunde anses forkastelig for København.

Til Diskussionen om Huslejeskatten.

Af Marcus Rubin.*)

Hvis Loven om en Huslejeskat affattes saaledes, som Magistraten har forelagt den, i Forbindelse med de Ændringer, skarpt udførte, som ere antydede i Magistratsforslaget, er jeg en Tilhænger af den. Magistraten vil give 200 Kr. fri over hele Linjen. Tilføjer man hertil en Lempelse for Familjeforsørgere af den Størrelse, der har været paa Omtale, kan man gaa ud fra, at Familjeforsørgerne gennemsnitlig ville faa yderligere ca. 100 Kr. fri. Dette vil sige, at Ingen, der bebor en Et- eller Toværelseslejlighed, og ingen Familjeforsørger, der bebor en Treværelseslejlighed (uden Tyendeværelse), vil komme til at betale Skat.

Naar det er blevet sagt, at en saadan Huslejeskat er en daarlig Skat, fordi den rammer et godt Forbrug,

*) Disse Bemærkninger ere en videre Udførelse af mine Udtalelser under Diskussionen om Huslejeskatten i Nationaløk. For-
ening. M. R.